

Багато років тому я усвідомив, що книга, роман — це сон, що проситься до написання схожим на процес закоханості чином: стає неможливо опиратися цьому сну, з ним нічого не можна вдіяти, ти нарешті здаєшся й підкорюєшся йому, навіть якщо усі інстинкти кажуть тікати, бо гра цілком може виявитися небезпечною, хтось може постраждати. Деяких із нас перші ідеї, образи, спонукання можуть автоматично занурити у світ твору, його романтику й фантазію, його таємниці. Іншим потрібно більше часу, щоб відчутися цей зв'язок, і ще більше — щоб зрозуміти потребу написати цей роман або покохати цю людину, пережити цей сон, навіть десятиліття потому. Востаннє я думав про цю книгу, про цей конкретний сон і розповідав свою версію історії — ту, яку ви щойно почали читати, — майже двадцять років тому, бо мені здавалося, що я зможу оприлюднити те, що сталося зі мною та моїми друзями на початку випускного класу в школі Баклі, у 1981 році. Ми були підлітками, поверхнево освіченими дітьми, які нічого не знали про те, як насправді працює світ — можна сказати, мали досвід, але не розуміли його значення. Принаймні допоки не сталося те, що занурило нас у стан екзальтованого розуміння.

Коли я вперше сів за написання цього роману, через рік після подій, що в ньому описані, виявилось, що я не спроможний повернутися до того періоду чи до людей, яких я знав тоді, до тих жахів, які нас спіткали, включно (і принципово) з тим, що сталося зі мною. Насправді я відмовився від ідеї

цього проекту майже одразу після того, як почав його, не написавши жодного слова — мені було дев'ятнадцять. Я не встиг узятися за ручку чи сісти за друкарську машинку, тільки обережно пригадував те, що сталося, але й це було занадто бентежно на той час, а позаяк у той період свого життя додатковий стрес був для мене геть зайвий, я змусив себе забути про ті часи, принаймні поки що, і стерти минуле тоді було зовсім нескладно. Але прагнення написати цю книгу повернулося, коли я поїхав з Нью-Йорка, проживши там більше двадцяти років — саме на східне узбережжя я втік майже одразу після шкільного випускного, втік від травматичного останнього року навчання, — і знову опинився у Лос-Анджелесі, де й мали місце події 1981 року, де я відчув себе сильнішим, стійкішим щодо минулого, зміг загартуватися від усього цього болю й увійти до простору сну. Але тоді це теж виявилось помилкою — я набрав кілька сторінок нотаток про події осені 1981 року, думаючи що пів пляшки «Очо» — достатня анестезія, бо ж текіла мала урівноважити мої тремтливі руки, але зі мною стався панічний напад, настільки серйозний, що я тоді ж, серед ночі, опинився у приймальному відділенні медичного центру «Седарс-Сінай». Якщо ми хочемо говорити про письмо через метафору любові, можна сказати, що я страшенно хотів любити цей роман, і він нарешті віддався мені, сповнюючи спокусою, та коли прийшов час консумації наших стосунків, виявилось, що я неспроможний провалитися в цей сон.

Це сталося тоді, коли я писав про Траулера — серійного вбивцю, який почав залякувати долину Сан-Фернандо пізньої весни 1980 року, ще впевненіше заявив про себе влітку 1981, і який певним жаским чином був пов'язаний

з нами. Того вечора, коли я почав робити нотатки, мене накрило хвилею такої напруги, що я аж застогнав від страху і геть розклеївся, вивергаючи всю ту текілу, яку проковтнув до того. «Ксанакс» із пляшечки, яка завжди лежить у шухляді столику біля ліжка, не допоміг — я проковтнув три пігулки, знаючи, що швидко їм не впоратися. У ту мить я був упевнений, що помру. Набрал 911, сказав операторові, що у мене серцевий напад, а тоді зомлів. Я телефонував з міського телефона — був 2006 рік, мені було сорок два роки і жив я один, — тож вони визначили адресу, і стривожений консьерж висотки, в якій я мешкав, провів медиків на одинадцятій поверх. Він відчинив двері, і мене знайшли на підлозі спальні. Я отямився у швидкій, яка мчала бульваром Сан-Вісенте до «Седарс-Сінай», розташованого неподалік Догені-плаза, де, власне, я жив, і вже після того як мене на каталці завезли до приймального відділення, мені стало соромно: «Ксанакс» подіяв, я був дуже спокійний і розумів, що фізично зі мною все гаразд. Я знав, що панічний напад прямо пов'язаний зі спогадами про Траулера, а точніше — про Роберта Меллорі.

Лікар оглянув мене: майже все було гаразд, але в лікарні вирішили залишити мене на ніч, щоб зробити цілу купу обстежень, включно з МРТ, і сімейний лікар з цим погодився, нагадавши по телефону, що страхування покрие майже всі витрати. Але мені треба було додому, тож я відмовився від обстежень, бо знав: якби тієї ночі лишився у «Седарс», то збожеволів би, усвідомлюючи, що те, що зі мною сталося, не має жодного зв'язку з моїм тілом чи якоюсь недугою, яка могла в ньому зачатися. Ця реакція була пов'язана зі спогадом, з минулим, з воскресінням у пам'яті того жахливого року — з Робертом Меллорі, і Траулером, і Меттом Кельнером, і Сьюзен Рейнольдс,

і Томом Райтом, і Деборою Шаффер, і тим темним тунелем, яким я мандрував у сімнадцятирічному віці.

Після тієї ночі я геть закинув проект, за наступні тринадцять років написав замість нього дві інших книги і лише у 2020 відчув, що можу почати «Уламки», або це «Уламки» відчули, що «Брет» до них готовий, бо це книга проголосила мені свою з'яву, а не навпаки. Я не тягнувся до неї, бо ж стільки років відсадував від того сну, від Роберта Меллорі, від випускного класу в Баклі; стільки десятиліть витратив на те, щоби відштовхнутися від Траулера, і Сьюзен, і Тома, і Дебори, і Раяна, і того, що сталося з Меттом Кельнером; я запхав цю історію у дальній куток внутрішньої шафи, і багато років це працювало — я не звертав на книгу уваги, і вона зрештою припинила мене кликати. Але десь у 2019 році вона почала пробиратися назовні, пульсуючи власним життям, сповнена бажанням злитися зі мною, проникнути у мою свідомість так переконливо, що я більше не міг її ігнорувати — саме намагання це зробити почало мене відволікати. Цей момент збігся в часі з тим фактом, що я перестав писати сценарії й вирішив припинити цю гру — ціле десятиліття мені непогано платили за пілотні серії серіалів та сценарії фільмів, які здебільшого так і не знімали, — і я на мить замислився, чи немає зв'язку між тим, як мене кликала книга і втратою цікавості до писанини для Голлівуду. Це не мало значення. Я мусив сісти за книгу, бо мусив розібратися з тим, що сталося — час нарешті настав.

Іскра поновленого інтересу до роману спалахнула через кілька років після того, як панічний напад привів мене до «Седарс», і в одну мить. Я побачив жінку — хотів сказати «дівчину», але дівчиною вона вже не була, ця жінка

мого віку, за п'ятдесят, — на розі Голловей та Ла-Сьєнега у Західному Голлівуді. Жінка стояла на тротуарі біля готелю «Пелігаус», у темних окулярах, з телефоном біля вуха, чекала на автівку, і хоча це була значно старша версія дівчини, яку я знав у старшій школі, помилитися було неможливо, хоча я й не бачив її майже сорок років; вона досі була невимушено вродлива. Я щойно звернув ліворуч на Голловей і зупинився у трафіку, коли помітив на безлюдному тротуарі, метрів за шість, постать під парасолькою швейцара. Замість радості від несподіваної зустрічі з давньою знайомою, я заціпенів від жаху — він негайно огорнув мене, я закрижанів. Короткий погляд на цю жінку у плоті змусив страх повернутися, і він почав поглинати усе навколо — так само, як у 1981. Вона нагадала про те, що все було насправді, що той сон був реальністю, і хоча минуло чотири десятиліття з нашої останньої зустрічі, нас досі пов'язували події осені 1981 року.

Я не звернув до узбіччя Голловей біля в'їзду до парковки CVS через дорогу від «Пелігауса», не звернувся до неї зі здивованими вигуками, не вибрався з автівки, щоб обійняти її й зачудуватися тим, яка вона вродлива — мені вдавалося уникати контакту з колишніми однокласниками в соціальних мережах, і за всі ці роки лише кілька з них писали мені, зазвичай у перші тижні після виходу якоїсь з моїх книг. Замість того я просто витріщився на неї крізь лобове скло свого BMW, поки вона стояла на тому безлюдному тротуарі з телефоном біля вуха, слухала того, хто до неї говорив, не відповідаючи; і навіть попри темні окуляри, було щось затравлене у тому, як вона трималася, а може, я вигадую, може, у неї все було добре, може, вона повністю пристосувалася до життя й обробила те, що сталося з нею восени 1981 року — свою жакливу травму, страшні одкровення,

перенесені втрати. Я їхав до Палм-Спрингз з Тоддом — ми зустрілися у 2010 році й останні дев'ять років жили разом, — щоб провести тиждень з другом, який летів туди з Нью-Йорка й орендував будинок на краю району кінозірок, перш ніж відвідати низку конференцій у Сан-Дієго. Я саме розмовляв із Тоддом, коли побачив жінку перед «Пелігаусом» і замовк на півслові. За мною раптом засигналило авто, і, зиркнувши у дзеркало заднього виду, я збагнув, що світлофор на Голловей горів зеленим, а я не рушав з місця. «Що сталося?» — запитав Тодд, коли я різко натиснув на газ і крутнув до бульвару Санта-Моніка. Я глтинув і заніміло мовив, намагаючись говорити якомога нейтральніше: «Ми з тією дівчиною були знайомі...»

Звісно, вона вже не була дівчиною — їй, знову ж таки, було майже п'ятдесят п'ять, як і мені, — але саме такою я її знав: дівчиною. Це не мало значення. Тодд лише перепитав: «З якою дівчиною?», і я недбало махнув рукою: «Там, біля „Пелігауса“». Тодд вигнув шию, але нікого не побачив — вона вже пішла. Він знизав плечима і знову втупився у свій телефон. Я зрозумів, що супутникове радіо налаштовано на станцію «Суцільні вісімдесяті», і з нього грає приспів «Відня» *Ultravox*: «*Це для мене ніщо*, — вигукував співак, — *це для мене ніщо*», — а страх тим часом кублювся уперед, різновид страху осені 1981 року, коли цю пісню ставили під кінець чи не кожної вечірки, і вона обов'язково мала бути на будь-якій збірці, складеній кимось із нас. Того грудневого дня я дозволив цій пісні повернути мене в минуле і подумав, що вже маю знаряддя, аби впоратися з тим, що сталося, коли мені було сімнадцять, і навіть подумав — наївно, по-дурному, — що вже пропрацював цю травму у книгах, виданих у попередні роки, коли

мені було двадцять, тридцять, сорок, але саме *ця* травма знову навалилася на мене, доводячи: хай би що я, на свою думку, пропрацював сам, не сповідавшись повністю в романі, мені це очевидно не вдалося.

Того тижня, проведеного в пустелі, мені не спалося — вдавалося отримати щонайбільше пару годин сну за ніч, навіть постійно вживаючи бензодіазепін. Виходило відключитися, передозувавши «Ксанакс», але чорні сни не давали поспати більше однієї-двох годин, і я, виснажений, лежав без сну у головній спальні будинку на Азур-корт і намагався здолати паніку, пов'язану з дівчиною, яку я бачив. Криза середнього віку, що почалася після вечора 2006 року, коли я спробував написати про те, що сталося з нами у випускному класі в Баклі, завершилася роком через сім — сім років, проведених у гарячковому сні, в якому вільний дрейф тривожності відштовхував від мене усіх знайомих, а супутній стрес змусив скинути двадцять кілограмів, — він уцухнув з допомогою терапевта, схожого більше на лайф-коуча, до якого я сумлінно ходив раз на тиждень протягом року, до кабінету біля бульвару Сотель, за квартал від траси Сан-Дієго. Він один з півдюжини мозкоправів, яких я відвідував, не лякався речей, про які я розповідав. Від попередніх п'яти, які мені дорого обійшлися, я навчився применшувати жах того, що сталося — зі мною, з нами, — і перебудовувати свою оповідь так, щоб її було простіше перетравити, не порушуючи ходу сесії.

Нарешті у мене були довготривалі стосунки, і дрібні проблеми, які ніколи насправді не загрожували моєму життю — як-от залежність чи депресія, — відійшли геть. Люди, які уникали мене, виснаженого й лютого, протягом останніх семи років, здавалися збентеженими, коли зустрічали оновленого Брета в ресторані чи на показі і бачили, що я не